

MILJÖFÖRVALTNINGEN

Klimatrådslag Malmö förstärker Malmö stads miljö- och klimatarbete

Rapport med grundläggande analys av Klimatrådslag Malmös rekommendationer
och förslag

Antagen av miljönämnden: 2025-04-23

Diarienummer: MN-2024-10227

Rapportnummer: 2/2025

Rapporter utgivna från och med 2020

01/2020	Samordnad tillsyn inom Tryggare Malmö 2019 För ett rättvist och tryggt Malmö
02/2020	Gömd elektronik – kemikalietillsyn 2019
03/2020	Årsrapport över luften i Malmö 2019
04/2020	Allergener information om allergener på caféer och restauranger
05/2020	Luftkvalitetsmätning Djäknegatan 2019–2020
06/2020	Engångsartiklar av plast i Malmö stad 2019
01/2021	Samordnad tillsyn inom Tryggare Malmö 2020 för ett rättvist och tryggt Malmö
02/2021	Luften i Malmö 2021
03/2021	Miljöredovisning 2020
04/2021	Utvärdering av Malmö stads policy för hållbar utveckling och mat
05/2021	NOx-mätningar på förskolor
01/2022	Orkidéer i Malmö 2021
02/2022	Inventering av ålgräs (zostera marina) inom Malmö stads havsområde 2021
03/2022	Luftkvaliteten i vid Värnhemstorget i Malmö 2020
04/2022	Luften i Malmö 2021
05/2022	Miljöredovisning 2021
06/2022	Uppföljning av kemikaliekraav i kökstillbehör
07/2022	Rapport om allergena ingredienser
01/2023	Luftkvaliteten vid Nobelvägen i Malmö 2021/2022
02/2023	Samordnad tillsyn inom Tryggare Malmö 2022
03/2023	Miljöredovisning 2022
04/2023	Luften i Malmö 2022
05/2023	Odeklarerade allergener i kebab
06/2023	Kartläggning av omgivningsbuller 2022
07/2023	Kväveoxidhalter utomhus på 27 platser i Malmö
08/2023	Luftkvaliteten vid Amiralsgatan i Malmö 2022/2023
01/2024	Samordnad tillsyn inom Tryggare Malmö 2023
02/2024	Luften i Malmö 2023
03/2024	Luftkvalitetsmätningar vid Johannesskolan 2023–2024
01/2025	Samordnad tillsyn inom Tryggare Malmö 2024 för ett rättvist och tryggt Malmö
02/2025	Klimatrådslag Malmö förstärker Malmö stads miljö- och klimatarbete - Rapport med grundläggande analys av Klimatrådslag Malmö rekommendationer och förslag

Rapporter kan beställas från miljöförvaltningen: e-postadress miljo@malmo.se.
Telefonnummer 040-34 20 83.

Författare: Elin Hasselberg
Avdelning: Miljöstrategisk avdelning
Datum: 2025-02-14
Diarienummer: MN-2024-102227
Förvaltning: Miljöförvaltningen, Malmö stad
Foto: Fastighets- och gatukontoret Malmö stad, fotograf
Pierre Ekman, s. 1

Med stöd av samordnare av färdplaner inom ”Klimatomställning Malmö” och
”Malmö Natur- och Miljöarbete”, samt kollegor på stadens förvaltningar som
deltagit i workshops 15–17 januari 2025.

Inledning

Under 2024 har föreningen Klimatriksdagen i samverkan med Malmö stad planerat och genomfört ett lokalt klimatrådslag i Malmö. 40 Malmöbor har genom en dialogprocess tagit fram lokalt anpassade förslag för hur klimat- och miljöarbetet i Malmö skulle kunna förstärkas framåt, för att bidra till en hållbar, inkluderande och rättvis stad.

Arbetet kopplar an till miljönämndens ansvar att processleda och samordna Malmö stads övergripande miljö- och klimatarbete. Miljöförvaltningen har på uppdrag av miljönämnden genomfört en analys av hur förslagen från klimatrådslaget linjerar med kommunens miljö- och klimatarbete.

Denna rapport beskriver hur samarbetet mellan Klimatriksdagen och Malmö stad sett ut, samt hur arbetet med det lokala klimatrådslaget bidrar till Malmö stads arbete med medborgarinvolvering i miljö- och klimatfrågor. Analysen beskriver kopplingen till Malmö stads tolv miljömål och prioriterade omställningsområden och hur förslagen bekräftar relevansen av kommunens miljö- och klimatarbete. Vidare ges för varje tema exempel på pågående insatser i kommunen, samt på delar i förslagen som inte görs i dag, eller kan förstärkas.

Innehåll

Klimatrådslag Malmö förstärker Malmö stads miljö- och klimatarbete	1
Rapport med grundläggande analys av Klimatrådslag Malmös rekommendationer och förslag	1
Inledning	4
Klimatrådslag Malmös förslag	7
Stadsplanering	7
Transporter och Trafik	7
Demokrati och påverkan	7
Rättvis omställning	7
Livsstil och konsumtion	7
Energi, värme och elförsörjning	8
Sammanfattning	9
Sammanfattande slutsats	10
Genomförandet av Klimatrådslag Malmö	11
Varför ett klimatrådslag?	11
Klimatriksdagens projekt	12
Samarbetet mellan Klimatriksdagen och Malmö stad	12
Kommunikation och rekrytering av deltagare	13
Klimatrådslagets sammansättning	13
Genomförande och resultat från klimatrådslaget	13
Överlämnande av klimatrådslagets förslag till Malmö stad	14
Beskrivning av Malmös miljö- och klimatarbete	15
Arbetet mot miljöprogrammets mål	16
Bedömning av Klimatrådslagets förslag	17
Beredningsarbetets genomförande, med koppling till miljöprogrammet	17
Andra stadsövergripande program i kommunen, där klimatrådslagets förslag är relevanta	17
Generell analys	18
Visionen om ett hållbart och rättvist Malmö 2050	18
Rekommendationer och förslag för att nå visionen	18
Störst engagemang för stadsutveckling och mobilitet	18
Pågående insatser och framtida behov	19
Analys av teman	19
Tema: Stadsplanering	19

Tema: Transporter och Trafik _____	24
Tema: Demokrati och påverkan _____	28
Tema: Rättvis omställning _____	31
Tema: Livsstil och konsumtion _____	34
Tema: Energi, värme och elförsörjning _____	37
Nästa steg _____	42
En mer djupgående analys _____	42
Informationsspridning _____	42
Kunskapsunderlag och inspiration _____	42
Engagera och involvera Malmöborna i miljö- och klimatarbetet _____	42
Bilagor _____	43

Klimatrådslag Malmös förslag

Klimatrådslag Malmö överlämnade sex övergripande rekommendationer och 26 förslag till Malmö stad:

Stadsplanering

1. Fler mikroparker
2. Fler öppna dagvattenlösningar
3. Det hållbara resandet
4. Den inkluderande staden

Transporter och Trafik

5. En enkät för att undersöka mobilitetsbehov och vanor för Malmöborna
6. Kraftigt subventionerad kollektivtrafik med vision om nolltaxa
7. Barnvänlig cykelinfrastruktur i staden
8. Införa miljözoner i Malmö innerstad
9. Ett brett kultur- och fritidsutbud för barn och unga i alla stadsdelar
10. Effektiviserade varutransporter

Demokrati och påverkan

11. Alla måste veta
12. Medborgarnas klimatråd Malmö
13. Hållbar och klimattydlig reklam
14. Områdesbudget

Rättvis omställning

15. Stoppa matsvinnet genom stödjande strukturer
16. Grön skatteväxling som styrprincip
17. Bättre utnyttjande av boyta
18. Nolltaxa för bussar i Malmö

Livsstil och konsumtion

19. Återbrukshubben – Förlänga livet på bruksvaror samt öka kunskapsnivån kring hållbar livsstil och konsumtion
20. Obligatorisk utbildning för barn och unga i hållbarhet utifrån de globala hållbarhetsmålen

- 21. Hållbar konsumtion och lokal livsmedelsproduktion
- 22. Klimatkontrakt som guidar Malmöbor att fatta hållbara beslut

Energi, värme och elförsörjning

- 23. Omställning – från plastförbränning mot hållbar värme
- 24. Bredda vägen för förnybar energi
- 25. Minska minska minska energiförbrukning
- 26. Förnybar energi för bostäder och offentliga platser – samexistens och självförsörjning

Sammanfattning

Miljöförvaltningen har på uppdrag av miljönämnden gjort en första bedömning av Klimatrådslag Malmös förslag, för att se hur de linjerar med genomförandet av "Miljöprogram för Malmö stad 2021–2030".

Klimatrådslaget arrangerades av föreningen Klimatriksdagen i samarbete med Malmö stad. Rådslaget ägde rum den 12–13 oktober 2024 och samlade Malmöbor mellan 20 och 80 år, från hela staden. De 40 deltagarna hade lottats fram från 216 intresseanmälningar, med ambitionen att spegla befolkningen i Malmö ett antal kategorier så som ålder, kön och geografisk hemvist i Malmö. Tillsammans arbetade de fram lokalt anpassade rekommendationer och förslag för att stärka Malmös miljö- och klimatarbete.

Inför klimatrådslaget fick deltagarna utbildning kring grundläggande klimatkunskap och Malmö stads klimatarbete. Klimatrådslagets deltagare tog fram sex övergripande rekommendationer och tjugosex förslag för hur klimatarbetet i Malmö kan förstärkas för en snabbare klimatomställning. Dessa överlämnades till Malmö stad genom Amani Loubani (S), kommunalråd med ansvarar för området demokrati och mänskliga rättigheter den 18 oktober 2024. Handlingarna har därefter förmedlats till miljönämnden.

Efter klimatrådslaget anordnade miljöförvaltningen 15–17 januari 2025 workshops med 43 medarbetare från nio förvaltningar. Syftet med workshoparna var att få fram en översikt av hur klimatrådslagets rekommendationer och förslag linjerar med pågående arbete i Malmö stad.

En grundläggande bedömning av förslagen är att rådslaget bekräftar relevansen av Malmö stads arbete med miljö och klimat och miljöprogrammets mål.

Flera av frågorna som bearbetats av klimatrådslaget ligger utanför miljönämndens ansvarsområden. Miljöförvaltningen kommer att skicka materialet från klimatrådslaget till berörda förvaltningar och kommunala bolag.

Det är viktigt att Malmöborna ges en möjlighet att vara delaktiga i en så bred och viktig fråga som miljö och klimat. Klimatrådslag Malmö är ett sätt att inkludera ett urval av Malmöbor i att ta fram förslag som bidrar med inspiration och värdefulla inspel till fortsatt miljö- och klimatarbete i Malmö.

Sammanfattande slutsats

Malmöns första lokala klimatrådslag har bidragit med värdefulla visioner och rekommendationer för Malmö stads miljö- och klimatarbete.

Klimatrådslagets vision för Malmö 2050 skildrar en hållbar och rättvis stad med fokus på grönska, bilfri mobilitet och resurshushållning, där jämlikhet och medborgarinflytande spelar en central roll.

Förslagen visar att det finns ett stöd från klimatrådslaget till pågående insatser och pekar på ett antal önskemål kring stadsutveckling, klimatåtgärder och rättvis omställning. Malmö stad gör redan många insatser som kopplar till rådslagets förslag men rådslaget efterfrågar ett ökat tempo i miljö- och klimatarbetet. Det största intresset under klimatrådslaget och flest förslag rör stadsutveckling samt trafik och mobilitet.

Genomförandet av Klimatrådslag Malmö

Genom "Klimatrådslag Malmö" fick Malmö stad möjligheten att verifiera sina arbetsinsatser mot en hållbar stad tack vare att ett urval av Malmös invånare har fått möjligheten att tycka till och själva identifiera vad som behöver ske i omställningsarbetet.

Varför ett klimatrådslag?

För att lyckas genomföra miljöprogrammet behöver vi utveckla och skapa former för dialog och engagemang. Alla samhällets aktörer är viktiga och har ett gemensamt ansvar. Vi löser detta tillsammans eller inte.

- Ur Miljöprogram för Malmö stad 2021–2030

Ingen kommun kan på egen hand klara av miljö- och klimatutmaningarna som finns i en stad, det är bara tillsammans vi kan lyckas. Engagerade och kunniga Malmöbor är en nyckelgrupp som kan göra en stor skillnad. Genom att aktivt involvera Malmöborna och stödja det engagemang som redan finns kan vi skapa ett mer hållbart Malmö.

Malmö stad deltar i flera projekt, där kommunen på olika sätt utforskar och utvecklar dialogen med Malmöborna i klimat- och miljöarbetet. Under de senaste åren har ett växande antal städer och regioner i Europa prövat olika deliberativa metoder för att bjuda in medborgare till att aktivt delta i den lokala demokratin för klimatfrågor. Malmö stad valde att delta i Klimatriksdagens pilotprojekt för att inhämta kunskap och bygga kapacitet för att stärka arbetet med medborgarinflytande i klimatomställningen.

I Malmö har arbetet med klimatrådslaget varit en del av projektet "Speak Up" (läs mer om [projektet Speak Up på Malmö stads hemsida](#)) som medfinansieras av Interreg North Sea. "Speak Up" har fokus på hur kommunen och Malmöborna kan samarbeta för att skynda på klimatomställningen. Möjligheten att delta i Klimatriksdagens arbete har gett synergieffekten att bygga kapacitet och dra lärdom kring olika former för medborgarråd för klimatet.

Arbetet knyter an till miljönämndens ansvar att processleda och samordna kommunens övergripande miljö- och klimatarbete, enligt nämndens reglemente.

Klimatriksdagens projekt

Föreningen Klimatriksdagen genomför 2023–2025 projektet ”Medborgarkraft i klimatpolitiken” med finansiering från Svenska Postkodstiftelsen (läs mer på [Medborgarkraft i klimatpolitiken - Svenska Postkodstiftelsen](#)). Projektet syftar till att utveckla och testa en metodik för lokala klimatrådslag. Klimatriksdagen har arbetat med att förbereda, genomföra och sprida klimatrådslag i tre kommuner. Förutom Malmö har även Sollefteå och Borås deltagit i projektet.

De lokala klimatrådslagen kan beskrivas som mötesplatser eller forum för dialog och diskussion som mynnat ut i lokalt anpassade förslag för att begränsa klimatförändringarna. Klimatriksdagen har agerat som processledare under dialogforumen. Deltagarna har tagit fram lokalt förankrade åtgärdsförslag som presenteras för lokala förtroendevalda och tjänstepersoner.

Klimatriksdagen dokumenterar och tar fram rapporter kring respektive klimatrådslag för att dra lärdomar samt för att kunna sammanställa en metodguide som kan användas för nya orter. Ett nationellt slutseminarium för kunskapsspridning av metodiken genomförs i samband med eventet Klimatriksdag 2025.

Samarbetet mellan Klimatriksdagen och Malmö stad

En avsiktsförklaring undertecknades mellan Klimatriksdagen och Malmö stad den 26 januari 2024 för att klargöra ansvarsfördelningen mellan Klimatriksdagen och kommunen. Sofia Hedén (S), kommunalråd med ansvar för området miljö och service, undertecknade avsiktsförklaringen för Malmö stads räkning.

I korthet beskriver avsiktsförklaringen att

- klimatriksdagen ansvarar för, inklusive kostnader, planering och genomförande samt för dokumentation.
- Malmö stad bidrar med personaltid i planering, med kommunikationsinsatser, med att utse totalt fem förtroendevalda och tjänstepersoner som ska delta i hela klimatrådslaget samt med lokal vid de fysiska träffarna. Malmö stads kostnader för arbetstid, lokaler och kommunikationsinsatser har medfinansierats genom Speak Up-projektet.
- Malmö stad förbinder sig att ta emot förslagen från rådslagen och diskutera dem i relevant politiskt forum inom kommunen, att utreda möjligheter för implementering av förslagen samt att under uppföljningsmöte återkoppla till rådslaget hur kommunen har arbetat vidare med förslagen.

Kommunikation och rekrytering av deltagare

Kommunikationsplanen för rekryteringsfasen togs fram i samarbete mellan Malmö stads kommunikatörer och Klimatriksdagens projektgrupp. Klimatriksdagens webbplats var den primära plattformen för grundläggande information om processen, det lokala klimatrådslaget och anmälan, medan övergripande information fanns på malmo.se/klimatradsdag.

Man eftersträvade en självbärande kampanj genom att skapa material som enkelt kunde delas av andra. Kampanjinsatserna inkluderade sociala medier, Malmö stads webbplats, informationsskärmar i bibliotek samt en reklamfilm på stadsbussar under den första veckan då anmälningssidan var öppen.

Anmälan var öppen för alla Malmöbor från 16 år och uppåt.

Klimatrådslagets sammansättning

Till Malmös klimatråd anmälde sig 216 personer. Bland dessa lottades 35 personer fram och hänsyn togs till var de 35 bor inom Malmös kommungräns samt ålder och kön. Därutöver rekryterades i enlighet med Klimatriksdagens metod 5 personer inom kommunens organisation, varav 4 med politiskt uppdrag och 1 med chefsroll. Dessa deltog som sina egna personer, på samma villkor som övriga deltagare.

Klimatrådslagets 40 deltagare valdes för att vara en så statistiskt representativ grupp av Malmös befolkning som möjligt, utifrån kategorierna som nämndes ovan. Dock var deltagandet frivilligt och utan ekonomisk ersättning, vilket innebär att vissa grupper kan vara underrepresenterade, exempelvis personer med mindre flexibla arbetstider. Kunskaper i svenska språket påverkade också förutsättningarna för ens deltagande.

Genomförande och resultat från klimatrådslaget

Hela processen omfattade cirka 25 timmar under perioden 18 september till 13 oktober.

Klimatrådslagets deltagare träffades vid en fysisk introduktionsträff, följt av tre digitala träffar, med fokus på att ge grundläggande faktabaserad utbildning i klimatfrågan utifrån globala och lokala perspektiv.

De temaområden som diskuterades under själva klimatrådslaget fastställdes av deltagarna själva genom den förberedande utbildningen och visionsarbetet. Vid den sista förberedande sessionen identifierades sex teman genom olika klustrings- och röstningssteg. Dessa är (i popularitetsordning):

1. Stadsplanering

2. Transporter och trafik
3. Demokrati och påverkan
4. Rättvis omställning
5. Livsstil och konsumtion
6. Energi, värme och elförsörjning

Den 12–13 oktober genomfördes det lokala klimatrådslaget där deltagarna, med stöd av processledare, genom diskussioner och förhandlingar gemensamt tog fram sex rekommendationer och 26 förslag på hur Malmö kan påskynda och stärka klimatomställningen.

Överlämnande av klimatrådslagets förslag till Malmö stad

Klimatrådslagets förslag överlämnades till Malmö stad den 18 oktober 2024, och förslagen förmedlades till miljönämnden för vidare beredning. Vid miljönämndens sammanträde 24 oktober 2024 hölls ett informationsärendet om Klimatrådslagets genomförande och de inkomna förslagen. Miljönämnden gav miljöförvaltningen i uppdrag att bereda klimatrådslagets förslag och rekommendationer för att se hur de linjerar med kommunens pågående arbete samt att under ett kommande nämndsammanträde föreslå hur förslagen från klimatrådsdagarna kan bedömas och/eller tas vidare (MN 2024-10-24 §155).

Beskrivning av Malmös miljö- och klimatarbete

Malmö stad har ambitionen att vara en föregångare i miljö- och klimatarbetet och har en lång historik i att genomföra hållbarhetssatsningar. Statistik och andra uppföljningar av dessa insatser visar att stadens miljömässiga utveckling är på rätt väg. Samtidigt är det uppenbart att ansträngningarna behöver fördjupas för att nå lokala, nationella och globala mål. Det innebär också att nya sätt att jobba behöver komma på plats, särskilt för att kunna hitta lösningar på utmaningar som spänner över discipliner och målgrupper.

Grunden för Malmö stads arbete med klimat och miljö är målen i ”Miljöprogram för Malmö stad 2021 – 2030”. Målen är antagna av kommunfullmäktige och fastslår att Malmös klimatpåverkan kraftigt ska minskas samtidigt som Malmö ska få en förbättrad livsmiljö och frisk natur. Miljöprogrammets tolv mål för Malmö och planeten anger riktningen för arbetet att ställa om till ett mer hållbart Malmö.

Tillsammans med Malmöbor, näringsliv och andra aktörer skapas en stad med hög livskvalitet och låg klimat- och miljöpåverkan.

- Miljöprogrammet antogs av kommunfullmäktige i april 2021 och är ett strategiskt dokument som anger riktningen för Malmö stads långsiktiga arbete med miljöfrågor.
- Målen har prioriterats utifrån de nationella miljökvalitetsmålen och Malmös miljö- och klimatutmaningar.
- Miljöprogrammet är Malmös lokala agenda för arbetet med den ekologiska dimensionen av Agenda 2030 och anger riktningen för Malmö stads arbete med miljö och klimat.
- Miljöprogrammet är styrande för kommunens nämnder och bolag och ska även stödja och inspirera Malmöbor och aktörer inom privat och offentlig sektor.

Klimat- och miljömål i ”Miljöprogram för Malmö stad 2021–2030”

1. Utsläppen av växthusgaser i Malmö som geografiskt område har minskat med 70 procent.
2. Malmö stads organisation har nettonollutsläpp.
3. 2030 är Malmös konsumtionsbaserade växthusgasutsläpp på god väg till en hållbar nivå.
4. Malmö försörjs av 100 procent förnybar och återvunnen energi.
5. Hälsofarlig exponering har minskat avsevärt i Malmö.

6. Utbudet av och tillgången till gröna och blå miljöer har ökat i Malmö.
7. Malmö har ett hållbart mobilitetssystem.
8. Malmös resiliens vid ett förändrat klimat har ökat.
9. Ökad biologisk mångfald i Malmö.
10. Värna Malmös odlingslandskap och bruka det hållbart.
11. Fler skyddade havsområden i Malmö och hållbar förvaltning av vatten och hav.
12. Ökad resurseffektivitet.

Arbetet mot miljöprogrammets mål

Målen i miljöprogrammet visar riktning mot ett mer hållbart Malmö. För att konkretisera programmet identifierades 2019 ett antal prioriterade områden, där kraftfulla satsningar kan få stor effekt för Malmös miljö och klimat. För att lyckas är det helt avgörande att Malmö stad samarbetar med andra aktörer – företag, föreningar, akademi, offentliga organisationer och Malmöbor.

Malmö stads klimat- och miljöarbete utgår från forskning och analyser av hur man mest effektivt kan nå klimat- och miljömålen samtidigt som fler samhällsvinster skapas. Inom de prioriterade områdena utvecklades 2024–2025 färdplaner som visar riktning och pekar ut åtgärder som är lättast för kommunen att genomföra. I färdplanerna finns konkreta åtgärder att samlas kring, internt i organisationen men även tillsammans med andra aktörer i Malmö. Färdplanerna är levande dokument som hela tiden utvecklas, vilket gör det möjligt att skifta bland prioriteringarna utifrån en förändrad omvärld, framsteg och nya beslut.

Prioriterade områden i klimat- och miljöarbetet

- Färdplan för cirkulär ekonomi
- Färdplan för elförsörjning
- Färdplan för hälsosam miljö
- Färdplan för klimatanpassning
- Färdplan för klimatneutralt byggande
- Färdplan för klimatsmart konsumtion
- Färdplan för mer natur
- Färdplan för uppvärmning
- Färdplan för mobilitet
- Färdplan för organisation med nettonollutsläpp

Bedömning av Klimatrådslagets förslag

I detta avsnitt görs en analys av klimatrådslagets förslag och hur de linjerar med Malmö stads miljö- och klimatarbete, med särskilt fokus på prioriterade omställningsområden och tillhörande färdplaner. Flera teman och förslag är också relevanta i relation till andra strategiska dokument.

Beredningsarbetets genomförande, med koppling till miljöprogrammet

Miljöförvaltningen har gjort en första bedömning av förslagen för att identifiera kopplingar till Malmö stads arbete med miljö och klimat, och miljöprogrammets tolv mål. Tio områden är prioriterade i arbetet att nå Malmös miljö- och klimatmål, där kraftfulla satsningar kan få stor effekt för miljön och klimatet. För varje område har Malmö stad tagit fram färdplaner som visar riktning mot målen och lyfter fram prioriterade åtgärdsområden. Hela kommunen är involverad i arbetet med färdplanerna, som samordnas i processer ledda av miljöförvaltningen. Samordnare för respektive omställningsområde har deltagit i bearbetningen.

Medarbetare från övriga förvaltningar har, genom deltagande i workshops anordnade av miljöförvaltningen 15–17 januari 2025, bidragit till översikten av hur klimatrådslagets rekommendationer och förslag linjerar med pågående arbete på andra förvaltningar. Inbjudan till workshoparna spreds via Malmö stads intranät, och deltagarna anmälde sig av eget intresse i frågorna. Med detta som bakgrund ska noteras att bedömningarna har gjorts utifrån kompetens och kännedom hos de som var på plats, och gör inte anspråk på att vara heltäckande för hela stadens verksamhet. Dokumentationen från workshoparna har delats med de som deltog samt biläggts denna rapport.

Andra stadsövergripande program i kommunen, där klimatrådslagets förslag är relevanta

Miljönämnden ansvarar för samordningen av Malmö stads miljöprogram. Många andra stadsövergripande planer och program så som arbetet med Agenda 2030, ”Översiktsplan för Malmö 2023”, ”Trafik- och mobilitetsplan”, ”Naturvårdsplan för Malmö 2023–2030”, ”Energistrategi för Malmö 2022–2030” och ”Strategi för kustskydd 2025–2125” är centrala i kommunens strategiska och praktiska arbete för

rättvis och inkluderande hållbar stadsutveckling. Dessa omfattas inte i den här rapporten eftersom ansvar för dessa ligger hos andra nämnder.

Generell analys

Visionen om ett hållbart och rättvist Malmö 2050

Klimatrådslag Malmö har arbetat fram ”Vision MALMÖ 2050”. Visionen togs fram av deltagarna i klimatrådslaget under de förberedande sessionerna i september 2024. Under klimatrådslaget 12–13 oktober arbetade de sedan fram visionära rekommendationer kring sex teman och 26 förslag till konkreta steg för att arbeta i riktning för att uppnå dessa visionära rekommendationer.

De visioner, rekommendationer och förslag som lagts fram av Malmös första lokala klimatrådslag ger stort värde till Malmös miljö- och klimatarbete. I sin vision för Malmö 2050 visar deltagarna i klimatrådslaget en framtidsbild av en hållbar, rättvis och gemenskapsorienterad stad där miljöhänsyn, cirkulär ekonomi och social sammanhållning står i centrum. Genom att prioritera grönska, bilfri mobilitet och resurshushållning skapas en hälsosam och trivsamt stadsmiljö, medan jämlikhet och medborgarinflytande stärker demokratin. Visionen betonar också vikten av en balanserad livsstil där arbete, fritid och social samvaro harmoniserar, vilket resulterar i ett Malmö präglad av trygghet, gemenskap och hållbar utveckling.

Rekommendationer och förslag för att nå visionen

De tematiska rekommendationer och tillhörande förslag som ges för att uppnå visionen är inspirerande och visar på förståelse för att arbete med hållbar omställning och klimatanpassning kräver ett holistiskt angreppssätt. Förslagen linjerar väl med pågående insatser i Malmö stad och ger därmed ett starkt stöd till fortsatt arbete med hållbar stadsutveckling, klimatanpassning och en rättvis och inkluderande klimatomställning. Materialet redovisar klimatrådslagets inställning till miljö- och klimatsatser och vad de efterfrågar i utvecklingen av staden.

Störst engagemang för stadsutveckling och mobilitet

Det största intresset och flest förslag från klimatrådslaget rör stadsutveckling samt trafik och mobilitet. Dessa temaområden rymmer stora frågor och inkluderar även rättviseaspekter och demokratiska värden. Klimatrådslaget lyfte även demokrati och rättvisa som ett högt prioriterat förslagsområde.

Pågående insatser och framtida behov

Många av de förslag som lyfts fram genomförs redan i högre eller lägre grad inom det pågående miljö- och klimatarbetet i Malmö stad. I vissa fall föreslås skärpningar av insatserna. Detta kan bero på att deltagarna i klimatrådslaget saknar kännedom om vad som görs, vilket indikerar ett behov av ökad kommunikation från kommunen, eller att själva insatserna bedöms som otillräckliga av rådslaget. Oavsett är det tydligt att deltagarna i Klimatrådslag Malmö efterfrågar skarpare och mer omfattande insatser – det som görs i dag är bra, men inte tillräckligt.

I genomgången nedan identifieras, inom varje tema, områden där Malmö stad redan i dag har insatser och områden där Malmö stad eventuellt saknar pågående insatser.

Analys av teman

Tema: Stadsplanering

Rekommendationerna från klimatrådslaget för temat stadsplanering fokuserar på

- Öka andelen grönområden för ökat välmående och främja biologisk mångfald
- Tiominutersstaden – nära till service, rekreation, mötesplatser
- Smarta mobilitetslösningar, minska bilberoende
- Klimatsmart byggande, återbruk av byggmaterial och bygga för klimatsmart livsstil
- Levande havsmiljö

Övergripande bedömning

Visionerna för hållbar stadsplanering, med medföljande förslag, är dels starkt kopplade till att stärka stadens resiliens vid ett ändrat klimat, med ökad biodiversitet och blågröna lösningar, dels en öppen och inkluderande stad, med ett tillgängligt och klimatsmart mobilitetssystem. Utifrån arbetet med målet i miljöprogrammet om att Malmö stad ska nå nettonollutsläpp till 2030 kommer bevarande av och ökad lokal grönska vara en viktig åtgärd för lokal klimatkompensation.

Klimatrådslagets rekommendationer och förslag kan vara relevant underlag att inspireras av i framtagandet av olika kommunala planer och strategier.

Exempel på pågående insatser

Malmö stad genomför en rad initiativ inom stadsplanering, grönska, mobilitet och social hållbarhet för att skapa en mer hållbar och trivsamt stadsmiljö.

Storstadspaketet syftar till att förbättra stadens infrastruktur och kollektivtrafik, vilket främjar hållbar mobilitet och minskar beroendet av privata fordon.

Införande av 3-30-300-regeln, en riktlinje som strävar efter att varje Malmöbo ska kunna se minst tre träd från sitt hem, att det ska finnas 30 procents trädäckning i varje stadsdel och att det inte ska vara mer än 300 meter till närmaste grönområde, har målet att förbättra livskvaliteten och främja en grönare stadsmiljö.

Fastighets- och gatukontoret arbetar aktivt för att reducera andelen hårdgjorda ytor i staden. Genom att ersätta asfalt och betong med grönytor och permeabla material förbättras dagvattenhanteringen och stadens estetiska värden.

På uppdrag av tekniska nämnden kommer fastighets- och gatukontoret att genomföra trädplanteringsprojekt i områden med stora behov. Dessa områden har identifierats utifrån socioekonomiska och hälsomässiga faktorer samt bristande grönstruktur, med syftet att öka jämlikheten i tillgången till grönska.

Stadsbyggnadskontoret och miljöförvaltningen samarbetar för att integrera värmehantering i detaljplaneprocesserna, även om detta inte krävs enligt plan- och bygglagstiftningen. Detta proaktiva arbete syftar till att förbereda staden för framtida klimatförändringar och skapa en mer resilient stadsmiljö.

Ett utredningsarbete planeras för att analysera hur stadens trädbestånd kommer att klara av framtida klimatförändringar. Syftet är att säkerställa att de träd som planteras i dag har goda förutsättningar att överleva och bidra till stadens grönska på lång sikt.

Stadsbyggnadskontoret använder grönytefaktorn som ett verktyg i detaljplaneringen för att säkerställa en viss nivå av grönska i nya stadsutvecklingsprojekt. Detta bidrar till att främja biologisk mångfald och skapa hälsosamma livsmiljöer för invånarna.

För att främja hållbara transportalternativ utvecklar Malmö stad mobilitetshubbar som integrerar olika former av kollektivtrafik, cykel- och bilpooler. Dessa hubbar underlättar för invånarna att välja miljövänliga transportmedel och minskar behovet av privat bilägande.

Serviceförvaltningen arbetar med att implementera gröna tak och väggar på stadens byggnader. Dessa gröna ytor bidrar till bättre luftkvalitet, isolering och estetiska värden, samtidigt som de främjar biologisk mångfald i urbana miljöer.

Malmö stad arbetar aktivt med att utveckla och skydda sina kustnära områden. Genom att balansera exploatering med bevarande strävar kommunen efter att skapa attraktiva och hållbara miljöer längs kusten, vilket gynnar både invånare och ekosystem.

Malmö stad bedriver tillsammans med Stockholms stad och Göteborgs stad ett gemensamt påverkansarbete gentemot regeringen för att få till stånd ökad tydlighet kring finansierings- och ansvarsfrågor kring klimatanpassning. I dagsläget åläggs varje

enskild fastighetsägare ansvar att skydda sig själv och det finns ingen utpekad samordnande part.

Ökad samverkan med VA Syd kring fördröjningsanläggningar för regnmassor i kombination med rekreation. Så kallade passa på-projekt utförs löpande för att få till stånd klimatanpassningar när kommunen bygger om i stadsmiljön. Exempelvis Erikslustvägen som byggts om med nya busskörfält. Där har gatans lutning lagts om för att den ska kunna fördröja stora volymer vatten.

Delar i temat där Malmö stad inte har pågående insatser eller där insatser kan förstärkas

Kartläggning av kommunens fastigheter i syfte att utveckla mikroparker genom gröna tak och gröna väggar.

Temat kopplar till följande miljömål i miljöprogrammet

Mål 1: Utsläppen av växthusgaser i Malmö som geografiskt område har minskat med 70 procent till 2030.

Mål 6: Utbudet av och tillgången till gröna och blå miljöer har ökat i Malmö.

Mål 7: Malmö har ett hållbart mobilitetssystem.

Mål 8: Malmös resiliens vid ett förändrat klimat har ökat.

Mål 9: Ökad biologisk mångfald i Malmö.

Mål 11: Fler skyddade havsområden i Malmö och hållbar förvaltning av vatten och hav.

FÖRSLAG 1: Fler mikroparker

Kort sammanfattning

Minska hårdgjorda ytor, öka tillgång till grönska. Syfte: öka biologisk mångfald, ge svalka och ta emot vatten, minska buller.

Relevant omställningsområde/färdplan

- Färdplan för klimatanpassning
- Färdplan för mer natur

Inom ramen för färdplanen för mer natur finns ett flertal åtgärder som ska bidra till att Malmö stad ökar mängden och tillgången till grönska för att stärka biologisk mångfald, minska värmeöar och kunna hantera dagvatten. Det finns stöd i både kommunens översiktsplan, och i Malmö stads budget för 2025 att arbeta med modellen 3-30-300, vilket innebär att alla ska kunna se minst tre träd från sin bostad, skola och arbetsplats, varje stadskvarter ska ha minst 30 procents krontäckningsgrad och alla invånare ska ha max 300 meter till ett grönområde.

Genom ett budgetuppdrag från tekniska nämnden kommer genomförandeplaner för hur kröntäckningen kan ökas i områden med störst behov tas fram under 2025.

Insatser har redan gjorts av berörda nämnder, till exempel har servicenämnden planterat 40 träd på Almängens förskola och fastighets- och gatukontoret har planterat träd på Nobeltorget och bygger under 2025 en urban skog i Nyhamnen.

Det pågår också arbete inom ramen för Malmö stads naturvårdsplan för att bidra till ökad biologisk mångfald och fler rekreativa miljöer inom kommunen.

FÖRSLAG 2: Fler öppna dagvattenlösningar

Kort sammanfattning

Skapa fler öppna dagvattenlösningar för att hantera skyfall, öka trivsel och öka biodiversitet.

Relevant omställningsområde/färdplan

- Färdplan för klimatanpassning
- Färdplan för mer natur

Malmö stad arbetar redan i dag enligt ambitionen med fler öppna dagvattenlösningar, baserat på tidigare erfarenheter med skyfallshantering. Tester pågår i nya områden, men det finns inte alltid rätt förutsättningar eller tillräckligt med ytor eftersom det råder en konkurrens om ytor i och med förtätningen av staden. Vidare är det mer kostnadseffektivt och leder till bättre rening av dagvattnet att utföra större dagvattenlösningar nedströms snarare än att utföra flera mindre blå lösningar i stadsmiljön.

FÖRSLAG 3: Det hållbara resandet

Kort sammanfattning

Ställ om 50 procent av Malmös trafikytor till säkra gågator, cykelgator och bussfiler. Säkerställ framkomlighet för räddningsfordon och sophämtning. Målbild: minska utsläpp och buller, tryggare trafik och förbättrad folkhälsa.

Relevant omställningsområde/färdplan

- Färdplan för mobilitet
- Färdplan för hälsosam miljö

Omfördelning av ytor till förmån för hållbara transportslag är en central utgångspunkt i den nya trafik- och mobilitetsplan som just nu är uppe för politisk behandling. Detta är dock inget nytt utan det är en ambition som länge präglat utvecklingen av transportsystemet i Malmö. Exempelvis innebär satsningen på kollektivtrafik och cykel inom ramen för Storstadspaketet bland annat att de ytor som krävs för att rymma ett ökat resande med cykel och kollektivtrafik säkras. Andra exempel på insatser där ytor

omfördelats är så kallade sommargångator och sommartorg. Friisgatan, som tidigare varit just en sommargångata, permanentas nu som gångata året runt. Även utbyggnaden av så kallade supercykelstråk innebär att cykeltrafiken prioriteras på ett tydligt sätt och den kontinuerliga utbyggnaden av vanliga cykelvägar innebär en successiv omfördelning av ytor. Parkerade bilar tar mycket plats och genom justerade parkeringstaxor och omvandling av parkeringsplatser arbetar Malmö stad för att befintliga parkeringsanläggningar ska nyttjas mer effektivt och för att ytor längs gatorna ska kunna användas för att tillskapa värden som kommer till nytta för fler.

FÖRSLAG 4: Den inkluderande staden

Kort sammanfattning

Blandade funktioner, uppmuntra samverkan mellan verksamheter. Syftar till en demografisk blandad stad, ökad gemenskap och minskad segregation. Effektiv användning av byggnader, minskat behov av resande.

Relevant omställningsområde/färdplan

- Färdplan för cirkulär ekonomi
- Färdplan för klimatneutralt byggande
- Färdplan för klimatsmart konsumtion
- Färdplan för mobilitet
- Färdplan för organisation med nettonollutsläpp

Det finns stora klimatvinster i att kunna använda Malmö stads egna anläggningar mer än i dag i stället för att bygga nytt. I utvecklingen av det befintliga, och i de fall där nyproduktion är nödvändig, är multifunktion viktigt för att kunna öka nyttjandegraden så mycket som möjligt. Det är ett arbete som pågår och det finns stor potential. Det är viktigt att skapa goda förutsättningar för att bättre kunna bevara och utveckla befintliga lokaler, men också planera för multifunktion och öka nyttjandegraden där det är möjligt. Den medlemsdrivna föreningen Lokal Färdplan Malmö 2030 (LFM30) är ett lokalt initiativ i Malmö för att skapa en geografisk spelplan för att påskynda bygg- och anläggningssektorns klimatomställning och genomförande av Agenda 2030. Medlemmarna i LFM30 uttrycker behov av att bygg- och anläggningssektorn generellt blir bättre på att nyttja befintligt mer effektivt för att hålla nere klimatutsläpp från nybyggnation. Medlemmarna i LFM30 och kommunen kan lära gemensamt och hitta vägar framåt för mer samutnyttjande och flexibilitet i den byggda miljön. I de fall Malmö stad äger marken kan kommunen jobba med avtal och kravställning kring klimatsmart byggande.

Tema: Transporter och Trafik

Rekommendationen för temat transporter och trafik fokuserar på

- Stadsplanering för människor, inte bilar.
- Minska transportbehoven
- Effektivisera transporterna samt öka andelen hållbara transportalternativ
- Miljözoner

Övergripande bedömning

Visionerna för transporter och trafik, med medföljande förslag, är kopplade till att planera för en stad i mänsklig skala där Malmöborna har närhet till service och rekreation. Aktiv mobilitet och effektiviserade, hållbara transporter ska bidra till bättre luftkvalitet, minskat buller och utsläpp, samt förbättrad folkhälsa. Förslagen visar också vikten av flera lager av hållbarhetsaspekter i olika insatser, till exempel hur ett aktivitets- och kulturutbud som är väl utspritt i hela Malmö bidrar till både klimat och rättvisa, med levande stadsdelar och minskat transportbehov i Malmöbornas vardag.

Exempel på pågående insatser

Nulägesanalys och färdplan för mobilitet har tagits fram för Malmö. Utbyggnad pågår för att ge utrymme för fler i kollektivtrafiken. Flertalet reseundersökningar genomförs av fastighets- och gatukontoret och Skånetrafiken som visar på trender inom mobilitetssektorn.

En behovsanalys för cykelinfrastrukturen i Malmö har genomförts 2024 och cykelvägnätet byggs ut och förstärks kontinuerligt. Regleringsinsatser pågår för att begränsa genomfart, göra vissa områden bilfria, minska parkering längs gator och på olika sätt styra bort biltrafiken från innerstaden.

Serviceförvaltningen, fastighets- och gatukontoret och grundskoleförvaltningen genomför ett utvecklingsarbete inom till exempel skolskjuts och färdtjänst som kan ha effekter på till exempel taxiåkande.

Hållbarhetsrapporten och Ung Livsstil visar på vikten av närhet för att delta i aktiviteter (till exempel El Sistema). Stadsbyggnadskontoret och kulturförvaltningen driver ett gemensamt arbete kring kulturdriven stadsutveckling, som ger effekt på trygghet, närhet och rättvisa samt har effekter genom minskade utsläpp från transporter. Kulturförvaltningen och biblioteken i Malmö arbetar med ett likvärdigt kulturutbud för barn och unga. När staden växer behöver kulturen planeras in.

Arbetsmarknads- och socialförvaltningens arbetar med Aktiv Fritid, i dag kopplat till specifika skolor, där syftet är att tillsammans ta del av Malmös aktivitetsutbud lokalt och runt om i staden.

Ambitionen med mindre biltrafik och mer plats för grönska delas av Malmö stads förvaltningar, men just miljözon för personbilar har juridiska svårigheter. Att däremot begränsa genomfart, göra vissa områden bilfria och på olika sätt styra bort biltrafiken är något fastighets- och gatukontoret arbetar aktivt med.

Stadsbyggnadskontoret gör tillgångs- och bristanalyser för kultur- och fritidsutbud för barn och unga i projekt och planer.

Delar i temat där Malmö stad inte har pågående insatser eller där insatser kan förstärkas

Barnperspektivet i stadsplaneringen finns, men kan stärkas ytterligare.

Kulturförvaltningen ska inleda ett strategiskt och långsiktigt arbete för hållbarhet och klimatomställning.

Temat kopplar till följande miljömål

Mål 1: Utsläppen av växthusgaser i Malmö som geografiskt område har minskat med 70 procent.

Mål 3: 2030 är Malmös konsumtionsbaserade växthusgasutsläpp på god väg till en hållbar nivå.

Mål 5: Hälsosam exponering har minskat avsevärt i Malmö.

Mål 7: Malmö har ett hållbart mobilitetssystem.

FÖRSLAG 5: En enkät för att undersöka mobilitetsbehov och vanor för Malmöborna

Kort sammanfattning

Enkät kring mobilitetsbehov och vanor för att få ett datadrivet underlag för åtgärder.

Relevant omställningsområde/färdplan

- Färdplan för mobilitet

Flertalet undersökningar genomförs av fastighets- och gatukontoret för att följa resandeutveckling med olika färdmedel samt upplevelsen av att vara trafikant i Malmö.

FÖRSLAG 6: Kraftigt subventionerad kollektivtrafik med vision om nolltaxa

Kort sammanfattning

Kraftig subventionering av kollektivtrafik för att minska biltrafik. Refererar till Malmö stads insats med subventionerad kollektivtrafiktaxa för seniorer.

Relevant omställningsområde/färdplan

- Färdplan för mobilitet

Rimliga nivåer på avgifterna för kollektivtrafiken är viktigt. Det finns dock tydliga utmaningar med nolltaxa. Det kan till exempel bli svårt att hålla samma kvalitet och kapacitet utan finansiering från avgifter. Studier har visat att merparten av de som börjar resa kollektivt när avgiften tas bort främst är de som tidigare gick och cyklade. Skånetrafiken har huvudansvaret för detta men Malmö stad är en viktig samtalspart.

FÖRSLAG 7: Barnvänlig cykelinfrastruktur i staden

Kort sammanfattning

Utbyggd och förbättrad cykelinfrastruktur i Malmö. Kunskapsspridning genom cykelskolor och trafikregler, logistiskt stöd till cyklister, till exempel säkra cykelparkeringar och laddskåp för elcykelbatterier.

Relevant omställningsområde/färdplan

- Färdplan för mobilitet

Under 2024 har en behovsanalys för cykelinfrastrukturen i Malmö genomförts. De behov av förbättringar som identifierats kommer att utgöra grunden för prioriteringar de kommande åren. Visionen inom Malmö stad är att alla Malmöbor ska ha rätt att cykla. Att bygga ut cykelvägnätet är prioriterat i Malmö stad, liksom att tillgodose behoven för olika typer av cyklister. Den som vill cykla snabbt kan ta en väg och de som nyligen lärt sig cykla kan ta en annan.

Arbetet med skolgator kommer att fortsätta under kommande år och barns rörelsefrihet är ett område med eget fokus på fastighets- och gatukontoret. Det som är bra för barn är ofta bra för de flesta.

FÖRSLAG 8: Införa miljözoner i Malmö innerstad

Relevant omställningsområde/färdplan

- Färdplan för hälsosam miljö
- Färdplan för mobilitet

Klimatrådslag Malmös förslag om mindre biltrafik och mer plats för grönska är i linje med kommunens olika målsättningar, men just miljözoner för personbilar är juridiskt komplicerat med nuvarande regelverk. Att däremot begränsa genomfart, göra vissa områden bilfria och på olika sätt styra bort trafiken från innerstaden är något fastighets- och gatukontoret arbetar aktivt med. Miljözon för tung trafik finns redan i Malmö.

Åtgärder kopplade till mobilitet och transporter har även en positiv inverkan på mål 5 i miljöprogrammet och färdplanen för hälsosam miljö genom att det bidrar till minskade bullernivåer och luftföroreningar.

Åtgärdsprogrammet mot omgivningsbuller är på gång, men inte politiskt beslutat.

FÖRSLAG 9: Ett brett kultur- och fritidsutbud för barn och unga i alla stadsdelar

Kort sammanfattning

Främjande av ett brett kultur- och fritidsutbud i hela Malmö bidrar till lokal utveckling, sammanhållning och social hållbarhet, men minskar också behovet av transporter till kultur- och fritidsaktiviteter i Malmöbornas vardag.

Relevant omställningsområde/färdplan

- Färdplan för hälsosam miljö
- Färdplan för mobilitet
- Färdplan för organisation med nettonollutsläpp

Ur ett mobilitetsperspektiv är det positivt om målpunkter såsom kultur- och fritidsutbud finns väl spridda över staden för att minska behovet av transporter i vardagen. Det bidrar även till hälsosam miljö genom minskade utsläpp, samt till kulturförvaltningens och stadsbyggnadskontorets arbete med kulturdriven stadsutveckling som främst har ett demokratiskt rättviseperspektiv.

FÖRSLAG 10: Effektiviserade varutransporter

Rådslaget vill se en effektivisering av varutransporter av privata varor. Det vill säga färre tomma transporter, mindre och färre lastbilstransporter och fler varutransporter med cykel. Rådslaget föreslår insatser för att stärka aktörssamverkan och föreslår liknande initiativ för transportsektorn, som bygg- och anläggningssektorn har skapat inom LFM30.

Relevant omställningsområde/färdplan

- Färdplan för cirkulär ekonomi
- Färdplan för hälsosam miljö
- Färdplan för mobilitet
- Färdplan för organisation med nettonollutsläpp

Inom färdplansarbetet för cirkulär ekonomi kommer optimerad logistik undersökas. Vidare handlar det om att identifiera pågående initiativ samt att samverka med intresserade aktörer. Olika typer av test och initiativ i mindre skala har genomförts och pågår.

I planering och utveckling av staden är det viktigt att skapa rätt förutsättningar för effektiva leveranser med rätt fordon på rätt plats.

Alla åtgärder kopplade till mobilitet och transport har även en positiv inverkan på miljöprogrammets mål 5 och färdplanen för hälsosam miljö genom att det bidrar till minskade bullernivåer och luftföroreningar.

Tema: Demokrati och påverkan

Rekommendationen från rådslaget för temat demokrati och påverkan fokuserar på

- att Malmöbor får tillgång till anpassad och inkluderande klimatutbildning och folkbildning
- skapande av fler och mer tillgängliga demokratiska vägar för Malmöbor att påverka klimatbeslut
- främja incitament som gör att individer kan göra klimativänliga val.

Övergripande bedömning

Visionerna för temat demokrati och påverkan är relevanta och viktiga för att skapa en mer inkluderande och demokratisk klimatomställning i Malmö. Genom att kombinera folkbildning, demokratiska forum och ekonomiska incitament kan fler engageras i klimatfrågan. Forskning visar dock att kunskap och information inte nödvändigtvis leder till ändrade beteenden. Att gå från kunskap till handling kräver mer än bara information.

Exempel på pågående insatser

Miljöförvaltningen och biblioteken i Malmö samverkar för att sprida aktuell information och bidra till kunskapsspridning, dialog och samverkan. Biblioteken planerar för hållbarhetsveckan ”Week 17”. Malmö muséers pedagogiska verksamhet arbetar kontinuerligt med lärande för hållbar utveckling för barn och unga. Malmö stad erbjuder energi- och klimatrådgivning, samt konsumentrådgivning. Malmö stads kommunikationskampanj ”Omedvetet medveten” har fokus på hållbar konsumtion.

Delar i temat där Malmö stad inte har pågående insatser, eller där insatser kan förstärkas:

- Medborgarnas klimatråd i Malmö.
- Begränsningar för fossilbaserad reklam inom Malmö stad. Använda kommunala reklamplatser för att sprida information om klimatfrågor.
- Olika former för medborgarbudget har testats inom projektverksamhet, till exempel i Kirsebergs kulturhus, dock ej i större omfattning.

Temat kopplar till samtliga miljömål i miljöprogrammet

FÖRSLAG 11: Alla måste veta

Kort sammanfattning

Klimatrådslaget tycker att det är viktigt med utbildning och folkbildning kopplat till miljö och klimat. De föreslår en anpassad och inkluderande klimatutbildning för att öka kunskap och förståelse bland alla Malmöbor.

Relevant för samtliga omställningsområden/färdplaner

Miljöförvaltningen har tagit fram kunskapsunderlaget Klimatkunskap Malmö. Underlaget syftar till att öka kompetensen hos allmänheten och som ett internt kunskapsunderlag inom Malmö stad. Ett arbete har inletts av miljöförvaltningen inom ramen för omställningsområdet för en organisation med nettonollutsläpp där Klimatkunskap Malmö ska utvecklas och kunna nyttjas som ett underlag för att höja kompetens bland medarbetare och verksamheter inom Malmö stad med fokus på minskad klimatpåverkan och ökad cirkuläritet.

För att kunna sprida den lokala kunskapen om klimatläget i Malmö har miljöförvaltningen tagit fram en presentation som är baserad på innehållet i Klimatkunskap Malmö. Presentationen har visats genom bland annat medborgarinvolveringsinitiativ samt Ung i sommar. Det här förslaget stärker ambitionen att fortsätta sprida materialet som en folkbildningsinsats. En anpassad version av textdokumentet kommer att publiceras på malmo.se. Där finns i nuläget en lista med klimatsatser ([Malmö.se - klimatsatser \(öppnas i nytt fönster\)](#)) som beskriver hur Malmöborna kan bidra till klimatomställningen.

”Cirkulär ekonomis roll i klimatomställningen” är ett kommunikationsmaterial om potential för utsläppsminskningar och minskat resursbehov, som kommer att utvecklas under 2025.

Kulturförvaltningens verksamheter, bibliotek och mötesplatser är bra arenor för att möta och involvera Malmöbor i miljö- och klimatarbetet.

Malmö stad ska vara en föregångare och visa att det är möjligt att göra förändringar för klimatet. I arrangemang och verksamheter där Malmö stad möter Malmöbor är det extra viktigt. Klimatfrågan ska finnas med i olika arrangemang som kommunen anordnar, exempelvis Malmöfestivalen. Det ska vara tydligt att Malmö stads arrangemang och verksamheter är klimatsmarta.

FÖRSLAG 12: Medborgarnas klimatråd Malmö

Kort sammanfattning

Bättre demokratiska vägar för att skapa fler och mer tillgängliga sätt för medborgare att påverka klimatbeslut, genom snabbare och mer lättarbetade processer.

Relevant för samtliga omställningsområden/färdplaner

Förslaget är intressant för omställningsområdet ”Klimatsmart konsumtion” eftersom Malmöbornas engagemang är viktigt både för omställningsarbetet i stort och för att öka förståelsen för Malmöbornas förutsättningar att själva ställa om och bidra till klimatomställningen.

Utifrån arbetet med Malmö stads organisations egna utsläpp kan kommunen tydliggöra vilka beslut och strategier man arbetar med för att minska klimatpåverkan. På så vis öppnar man även upp för invånare att påverka och tycka till om de klimatbeslut som fattas inom organisationen. Det kan till exempel handla om att synliggöra vilken klimatpåverkan olika infrastruktur- och/eller byggprojekt har och jämföra detta med andra förfaranden så som att i stället jobba med bevarande, eller att inte alls genomföra projektet. Klimatpåverkan måste dock alltid ställas i relation till andra behov och intressen. Avvägningarna kan vara komplexa och svåra. Andra exempel som också kan synliggöras tydligare för invånare i Malmö är hur kommunen jobbar med kravställning i offentlig upphandling och generellt med inköpsbeteende.

FÖRSLAG 13: Hållbar och klimattydlig reklam

Kort sammanfattning

Stadens reklam ska vara hållbar och fossilfri. Det är bland annat ett sätt att informera och ge individen möjlighet att göra kloka val samt att ge Malmö stad utrymme att kommunicera klimatfrågan.

Relevant omställningsområde/färdplan

- Färdplan för klimatsmart konsumtion

Användning av reklamplatser för att kommunicera klimatfrågan har gjorts genom miljöförvaltningens kampanj ”Omedvetet medveten”. Kampanjen utgick från Malmö klimatsatser med budskapet att mycket av det vi redan gör i dag är hållbart och att det inte måste vara så svårt att ställa om.

Kommunen har inom arbetet med omställningsområdet för klimatsmart konsumtion liten rådighet i frågan men ser värdet av att inspireras av befintliga exempel, så som Lunds kommun och Västtrafik.

FÖRSLAG 14: Områdesbudget

Kort sammanfattning

Invånare på lokal nivå (stadsdel, grannskap) får makt över att fatta beslut och utveckla en liten del av sitt område genom pilotsatsningar med fokus på klimat och miljö.

Rådslaget förslår att det genomförs pilotsatsningar kring tester av områdesbudget 2026.

Relevant för samtliga omställningsområden/färdplaner

Fritidsförvaltningen har fått i uppdrag att samordna arbetet med lokal utveckling, ett arbete som är under utveckling.

Kulturförvaltningens bibliotek och mötesplatser utgör en social infrastruktur som kan användas för dialogmöten och lokal utveckling.

Tema: Rättvis omställning

Rekommendationen från klimatrådslaget för temat rättvis omställning fokuserar på

- Hur Malmö stad kan främja en rättvis och inkluderande klimatomställning.
- Beslutsfattande bör göras ur ett rättviseperspektiv, även för de/det som inte har en röst, inklusive ”allt liv på jorden”.
- Alla Malmöbor ska kunna leva ett gott och hälsosamt liv, inom planetens gränser och till en rimlig kostnad.
- Klimatomställningen bidrar till att lösa andra samhällsutmaningar genom att premiera klimatsmarta lösningar för boende, mat, transporter, och så vidare.

Övergripande bedömning

Visionerna för temat rättvis omställning går i linje med arbetet för en inkluderande och rättvis klimatomställning, i genomförandet av miljöprogrammet. Det är värdefullt att klimatrådslaget pekar på så specifika teman i Malmöbornas vardagsliv, så som levnadsomkostnader för mat, bostad och transport.

Exempel på pågående insatser

Utvecklingen i nya bostadsområden, till exempel Sege Park, där Malmö stad redan i detaljplan och hållbarhetsstrategi arbetat för att området ska främja hållbara livsstilsval, och ge förutsättningar till ett gott och hållbart liv inom planetens gränser och till en hållbar kostnad.

Delar i förslagen där Malmö stad inte har pågående insatser

Under workshoparna har inga exempel framkommit.

Temat kopplar till samtliga miljömål.

FÖRSLAG 15: Stoppa matsvinnet genom stödjande strukturer

Kort sammanfattning

Malmö stad ska genom samverkan och stödjande infrastruktur göra det lättare för invånare att ta hand om svinnet och svårare för butiker och restauranger att slänga ätlig mat.

Relevant omställningsområde/färdplan

- Färdplan för cirkulär ekonomi
- Färdplan för klimatsmart konsumtion

Cirkulär ekonomi-teamet har börjat undersöka hur en understödjande logistik med bibehållen kylkedja och annan livsmedelssäkerhet kan bidra till minskat matsvinn.

Livsmedel står för den i genomsnitt största andelen konsumtionsbaserade utsläpp i Malmö och att minska matsvinnet är en viktig del i det.

FÖRSLAG 16: Grön skatteväxling som styrprincip

Kort sammanfattning

Grön skatteväxling som styrprincip innebär att Malmö stad ska arbeta kontinuerligt för att identifiera områden till exempel tjänster, produkter och infrastruktur som är klimatskadliga och därmed bör fördras samt andra områden som bidrar till att minska klimatutsläppen och därmed bör göras billigare. Till exempel biltullar: gratis busstrafik på utvalda linjer; höjda taxor på fjärrvärme och avfallshantering; subventionering av återbruksbutiker och så vidare.

Relevant för samtliga omställningsområden/färdplaner

Införande av biltullar/trängselskatt och hur intäkterna därifrån ska användas är ingenting som Malmö stad har rådighet över.

Även om kommunen kan öka vissa taxor är det tveksamt huruvida de intäkterna kan användas för att gynna vissa branscher. Det fjärrvärmebolag som finns i Malmö, Eon, är inte heller ett kommunalt bolag och Malmö stad kan inte besluta över fjärrvärmetaxan. Att höja fjärrvärmetaxan är inte heller önskvärt av andra skäl – det skulle inte nödvändigtvis leda till minskad värmeanvändning och Malmö stad ser rimliga och förutsägbara energipriser som mycket viktigt. Minskad värmeanvändning är dock en viktig faktor för minskad klimatpåverkan från uppvärmning, liksom åtgärder kopplat till själva värmeproduktionen. Kopplat till värmeproduktion adresserar Klimatomställning Malmös färdplaner för omställningsområdena om

cirkulär ekonomi och uppvärmning bland annat behovet av att minska plastinnehållet i avfallsförbränningen.

FÖRSLAG 17: Bättre utnyttjande av boyta

Kort sammanfattning

Malmö stad föreslås på olika sätt främja kollektiva boendeformer och skapa strukturer så att boyta i högre grad anpassas efter behov.

Relevant omställningsområde/färdplan

- Färdplan för klimatanpassning
- Färdplan för klimatneutralt byggande
- Färdplan för klimatsmart konsumtion

Malmö stad ska vara en föregångare och aktivt arbeta med att nyttja kommunens lokaler på ett så effektivt sätt som möjligt. Det pågår arbete genom lokalplaneringsenheten hos stadsfastigheter, för att samordna kommunens lokalbehov.

Malmö stad testar i olika utbyggnadsområden, till exempel Sege Park, hur kommunen kan påverka och planera för alternativa boendeformer. Inom omställningsområdet för hållbart byggande samverkar Malmö stad med branchorganisationen LFM30.

FÖRSLAG 18: Nolltaxa för bussar i Malmö

Kort sammanfattning

Malmö stad föreslås införa nolltaxa på samtliga bussar inom staden samt uppmuntrar Region Skåne att införa nolltaxa för tåg och bussar inom regionen. Finansieringen görs via grön skatteväxling såsom vägtullar och uteblivna kostnader för biljettkontrollsystem. Detta skulle göra det lättare för invånare att göra klimatsmarta val samt öka livskvaliteten och möjligheterna för låginkomsttagare att leva goda, hållbara liv.

Relevant omställningsområde/färdplan

- Färdplan för hälsosam miljö
- Färdplan för mobilitet

Rimliga nivåer på avgifterna för kollektivtrafiken är viktigt. Det finns dock utmaningar med nolltaxa. Det kan till exempel bli svårt att hålla samma kvalitet och kapacitet utan finansiering från avgifter. Studier har visat att merparten av de som börjar resa kollektivt när avgiften tas bort är de som tidigare gick och cyklade. Det är Skånetrafiken har huvudansvaret för kollektivtrafiken, men Malmö stad är en viktig samtalspart.

Införande av biltullar/trängselskatt och hur intäkterna därifrån ska användas är ingenting som Malmö stad har rådighet över.

Se även förslag 6. Det finns både för- och nackdelar ur ett klimatperspektiv.

Tema: Livsstil och konsumtion

Rådslagets rekommendation för temat livsstil och konsumtion fokuserar på att

- Malmö utbildar alla invånare och höjer kunskapen kring välmående och olika hållbara livsstilar i syfte att minska konsumtionen och öka medvetenheten kring en hållbar livsstil inom de planetära gränserna.

Övergripande bedömning

Visionerna för temat svarar väl på utmaningen med livsstil och konsumtion genom att kombinera utbildning, infrastruktur och incitament. Dock finns det utmaningar i genomförandet, särskilt när det gäller att nå ut till Malmöborna. Det är komplicerat att skapa långsiktiga beteendeförändringar. För att lyckas krävs samordning, tydlig kommunikation och konkreta incitament för att förändra konsumtionsmönster och beteenden.

Mat och matproduktion spelar en avgörande roll för hur vår framtid blir. Dagens livsmedelssystem ger upphov till stora problem, från klimat och miljö till hälsa och sociala villkor. Malmöns livsmedelsföretag representerar hela livsmedelskedjan och utmärker sig inom områden som food tech, cirkulär livsmedelsproduktion och functional foods. (Functional foods är en grupp livsmedel som kan konsumeras som vanlig föda, men som har dokumenterade hälsoeffekter.) Branschen skapar ett spännande matsammanhang i Malmö som samlar kompetens, attraherar talanger och både ger och får skjuts av utvecklingen inom närliggande branscher som förpackningsindustrin, logistik och teknik för att spåra och minska matsvinn.

Exempel på pågående insatser

Hållbar utveckling och klimat är en del av alla skolstadier enligt läroplanerna. Andra förvaltningar bidrar till att stärka undervisningen genom kunskapsöverföring kring expertisområden, till exempel genom studiebesök och tillgång till faktamaterial.

Näringslivskontoret arbetar med den regionala livsmedelsbranschen för att på olika sätt utforska hållbar lokal matproduktion. Innovationsplattform Stad är ett sammanhang för experimenterande och utforskande med målet att producera mer mat i staden. Regional Cirkulär Utvecklingshubb stöttar omställningen till ett mer cirkulärt hållbart livsmedelssystem. Malmö Food Council ([Malmö Food Councils hemsida](#))

[\(öppnas i nytt fönster\)](#)), Nordens första matrådslag, lyfter Malmös rika matkultur och för ihop stad med närliggande landsbygd.

Evenemangsstaden Malmö arbetar med hållbarhetscertifiering av arrangemang, bland annat Eurovision 2024, Malmöfestivalen med flera. Hållbara event är bra för att träna upp beteendeförändringar hos arrangörer, och ger tydliga och goda exempel att inspirera besökare och deltagare, till exempel kring växtbaserad mat, minskad användning av engångsprodukter, hållbara transporter med mera.

”Klimatinsatser” är en guide till hur Malmöborna kan minska sitt klimatavtryck kopplat till konsumtion och livsstil.

Malmö stad ska vara en föregångare för hållbar konsumtion genom egna lösningar för internt återbruk, till exempel finns en pågående utredning kring ett internt återbruk (Malvin 2.0). Malmö stad förvaltar även Malmö återbyggsdepå som ett initiativ för att förlänga livslängden på produkter inom byggsektorn och möjliggöra för privatpersoner att köpa återbrukade byggprodukter.

Delar i förslagen där Malmö stad inte har pågående insatser

Under workshoparna har inga exempel framkommit.

Temat kopplar till följande miljömål

Mål 1: Utsläppen av växthusgaser i Malmö som geografiskt område har minskat med 70 procent.

Mål 3: 2030 är Malmös konsumtionsbaserade växthusgasutsläpp på god väg till en hållbar nivå.

Mål 4: Malmö försörjs av 100 procent förnybar och återvunnen energi.

Mål 10: Värna Malmös odlingslandskap och bruka det hållbart.

Mål 12: Ökad resurseffektivitet.

FÖRSLAG 19: Återbrukshubben – Förlänga livet på bruksvaror samt öka kunskapsnivån kring hållbar livsstil och konsumtion

Kort sammanfattning

Samverkan mellan kommunens förvaltningar för en hubb för samordnat arbete kring återbruk, reparation och upcycling (en form av kreativt återbruk där man ger ett högre värde åt ratade produkter). Återbrukshubben skulle även bistå Malmöbor med råd om och hjälp med återvinning och reparation. Syftet är att minska avfall och öka återbruk. Kommunikation kring återbrukshubben är avgörande, samt samverkan med fastighetsägare, Malmöbor, näringsliv, producenter och avfallsbolag.

Relevant omställningsområde/färdplan

- Färdplan för cirkulär ekonomi
- Färdplan för klimatsmart konsumtion

Malmö stad har ökat sina insatser inom färdplanen för cirkulär ekonomi som stödjer arbetet med en intern Malmö stad bytesfunktion och viss kommunikation kopplat till utvecklingsarbetet är inplanerat under 2025. En dialog planeras med köpcentrumen kring möjliga verksamheter med fokus på reparationer och återbruk i deras utbud.

Miljöförvaltningen samarbetar med biblioteken i Malmö för att sprida kunskap om miljö och klimat, bland annat med fokus på klimatsmart konsumtion.

FÖRSLAG 20: Obligatorisk utbildning för barn och unga i hållbarhet utifrån de globala hållbarhetsmålen

Kort sammanfattning

Att införliva kunskap om hållbar konsumtion och livsstil i läroplanen. Hållbarhet ska vara ett kunskapskrav i alla kurser där praktik varvas med teori.

Relevant omställningsområde/färdplan

- Färdplan för klimatsmart konsumtion

Hållbar utveckling, klimat och undervisning kopplat till de globala hållbarhetsmålen ingår i alla läroplaner enligt skollagen. Lärande för hållbar utveckling är en del av alla skolstadier.

Malmö stads övriga förvaltningar och externa pedagogiska resurser har en viktig roll i att stötta skolförvaltningarna i att erbjuda inspirerande och kreativ undervisning kring hållbar utveckling, klimatkunskap och hållbara livsstilsval. En central fråga är hur utbildning kan påverka attityder och normer på ett effektivt sätt. Malmö Museums pedagoger och det nya visualiseringscentret Wisdome erbjuder möjligheter att engagera elever genom interaktiva och upplevelsebaserade metoder. Även Naturum Öresund och Kretseum bidrar med viktiga lärmiljöer där elever kan utforska hållbarhetsfrågor på ett konkret sätt.

Skolköken spelar en central roll i att lyfta frågor om matsvinn och hållbara matvanor genom pedagogiska initiativ. Frågorna om en hållbar utveckling finns utpekade i läroplanerna för samtliga skolformer.

FÖRSLAG 21: Hållbar konsumtion och lokal livsmedelsproduktion

Kort sammanfattning

Minst 50 procent av produktutbudet ska vara lokalt och ekologiskt odlat. Öka tillgängligheten av växtbaserade produkter. Import av varor som produceras i Skåne

ska reduceras genom skatt, moms och tull. Reducera förpackningar och emballage, bland annat genom att utveckla lagstiftningen som redan finns gällande att återanvända förpackningar.

Relevant omställningsområde/färdplan

- Färdplan för cirkulär ekonomi
- Färdplan för klimatanpassning
- Färdplan för klimatsmart konsumtion
- Färdplan för mer natur

Malmö stad har ökat sina insatser inom färdplanen för cirkulär ekonomi för att minska engångsförpackningar i restaurangnäringen. Det är gällande lagstiftning sedan 2024 att verksamheter som säljer mer än 150 take away-portioner per dag ska erbjuda flergångsförpackningar som alternativ.

Frågor om skatt, moms och tullar bestäms på nationell nivå och ingår inte i kommunens rådighet.

FÖRSLAG 22: Klimatkontrakt som guidar Malmöbor att fatta hållbara beslut

Kort sammanfattning

Utveckla klimatkontrakt som lotsar Malmöbor genom förändrade beteendemönster för en hållbar omställning. Malmöbor behöver vara delaktiga i utformning och utveckling av klimatkontraktet.

Relevant för samtliga omställningsområden/färdplaner

Förslaget ligger redan i linje med kommande planer. Miljöförvaltningen tar fram förslag till utformning av klimatkontrakt (eller motsvarande) för malmöbor inom projektet ”Klimatomställningar i samverkan” under 2025.

Tema: Energi, värme och elförsörjning

Rekommendationen från klimatrådslaget för temat energi, värme och elförsörjning fokuserar på att

- minska vår energianvändning, bli mer resurssmarta, effektiva och tänka cirkulärt.
- användningen av fossila energislag bör bytas ut mot förnyelsebar energi.

Övergripande bedömning

Visionerna för tema energi, värme och elförsörjning är väl formulerade. Flera av punkterna har också bärighet på konsumtion och livsstil inklusive cirkulär ekonomi.

Inkluderar man mer i ordet ”resurser” än bara energi, till exempel material och varor, så kan man nå ännu längre.

Mycket arbete har gjorts för att minska och effektivisera energianvändningen i Malmö stads egna fastigheter och verksamheter, men också i samhället i stort. Inte minst under de senaste årens energikris.

Minskad plastförbränning är mycket viktigt och något Malmö stad, Sysav, VA Syd med flera arbetar med. Men det krävs åtgärder i hela värdekedjan.

Exempel på pågående insatser

Minskad och effektiviserad energianvändning har stort fokus i Malmö stads energistrategi. Stadsfastigheter och fastighets- och gatukontoret har redan gjort en kartläggning av lämpliga markområden för sol- och vindkraft, samt solceller på kommunens egna fastigheter. Fokus framöver är att realisera etableringar där det är möjligt och att satsa på samhällsekonomiskt effektiva energislag, som vind och sol, i kombination med energilagring. Vågkraft, småskalig urban vindkraft och delvis djupgeotermi är exempel på kraftslag som har avskrivits efter tidigare utredningar och tester.

Malmö stads energi- och klimatrådgivare erbjuder kostnadsfri rådgivning till näringsliv och fastighetsägare. Solkartan på malmo.se är ett verktyg för att främja etablering av solenergianläggningar i Malmö.

Dialog med Länsstyrelsen om möjligheten till solcellsparker.

Malmö fjärrvärmesystem innehåller i dag minst 15–20 procent spillvärme. Det pågår en undersökning om att införa lågtempererad fjärrvärme i olika stadsområden, och om detta skulle kunna bidra till att mer spillvärme kan tas om hand.

Delar i förslagen där Malmö stad inte har pågående insatser

Staten minskar stödet till energi- och klimatrådgivning 2025. För att upprätthålla service mot företag och Malmöbor kan kommunens egen finansiering behöva förstärkas.

Temat kopplar till följande miljömål

Mål 1: Utsläppen av växthusgaser i Malmö som geografiskt område har minskat med 70 procent.

Mål 4: Malmö försörjs av 100 procent förnybar och återvunnen energi.

Mål 12: Ökad resurseffektivitet.

FÖRSLAG 23: Omställning – från plastförbränning mot hållbar värme

Kort sammanfattning

Förslaget vill se stopp för CCS (koldioxidinfångning och lagring), och ersätta förbränning av avfall med till exempel biofjärrvärme av biologiskt avfall, alternativt solvärme eller geotermi.

Relevant omställningsområde/färdplan

- Färdplan för cirkulär ekonomi
- Färdplan för uppvärmning
- Färdplan för organisation med nettonollutsläpp

Färdplan för organisation med nettonollutsläpp, relevant utifrån att förslaget föreslår stopp av CCS:en, som är viktig för att kunna nå målet om nettonollutsläpp.

Utifrån förslaget om att stoppa CCS behöver utmaningarna nyanseras och förklaras. För minskad klimatpåverkan från Sysav krävs minskad mängd plast i det restavfall som förbränns, vilket kräver åtgärder i hela plastens värdekedja. En värdekedja är alla olika företag som samverkar i en bransch, exempelvis från tillverkare till återförsäljare. En viktig insats kan vara att invånare och verksamheter källsorterar sitt avfall bättre. Ett stöd är att EU har lagt fram flera direktiv kring skärpta regler gällande plast och förpackningar.

Åtgärder kopplat till plast räcker dock inte. Som komplement behövs CCS för att hantera den plast som ändå kommer att förbrännas. Avfalls-CCS har stor utsläppsreducerande potential samt genererar negativa utsläpp. Negativa utsläpp är tekniker som på olika sätt kan fånga in koldioxid från atmosfären, till exempel trädplantering. Avfalls-CCS behövs för att Malmö stad ska klara sina klimatmål, både gällande minskade territoriella utsläpp och målet om att nå nettonollutsläpp till 2030 för den egna organisationen. De främsta åtgärderna och fokus ska ligga på att reducera utsläppen, men i ett sista steg kommer klimatkompensation att krävas. Kommunen behöver jobba med reduktion, infångning och klimatkompensation samtidigt. För Malmö stad finns det flera anledningar till att kommunen väljer att stötta Sysav i utvecklingen av anläggningen, både för att kunna nå de egna satta målen och för att skapa möjligheter för andra aktörer att köpa negativa utsläpp.

Inom Klimatomställning Malmös omställningsområden för cirkulär ekonomi och uppvärmning samlas arbete för att minska inblandningen av plast i avfallsförbränningen och samverkan sker med bland annat Sysav och VA Syd, som arbetar med plastfrågan.

Energieffektivisering är mycket viktigt men har inte potential att ersätta CCS. Att frångå avfallsförbränning är önskvärt på sikt men kräver minskade avfallsmängder och ökad återanvändning och återvinning. I nuläget är energiåtervinning av restavfall i Sysavs kraftvärmeverk en avfallstjänst, för Malmö såväl som andra kommuner, verksamheter, industrier och länder som exporterar avfall till Sysav.

FÖRSLAG 24: Bredda vägen för förnybar energi

Kort sammanfattning

Det nystartade kommunala bolaget Malmö energi och hållbarhet AB ska satsa på investeringar i förnybara energislag för ett långsiktigt hållbart energisystem på befintlig teknik.

Relevant omställningsområde/färdplan

- Färdplan för elförsörjning
- Färdplan för organisation med nettonollutsläpp

Klimatrådslag Malmös förslag dockar in i ”Energistrategi för Malmö 2022–2030” och pågående energiprojekt, till exempel i omvandlingsarbetet kring Stadionområdet.

Förslaget innehåll kan förmedlas vidare till nystartade kommunala bolaget Malmö Energi och Hållbarhet AB. Flera kartläggningar har redan genomförts, bland annat över lämpliga markområden för sol- och vindkraft, liksom solceller på kommunens fastigheter. Fokus framöver ligger på att realisera etableringar.

FÖRSLAG 25: Minska minska minska energiförbrukning

Kort sammanfattning

Energiförbrukningen ska minskas och effektiviseras.

Relevant omställningsområde/färdplan

- Färdplan för elförsörjning
- Färdplan för hälsosam miljö
- Färdplan för klimatneutralt byggande
- Färdplan för klimatsmart konsumtion
- Färdplan för uppvärmning
- Färdplan för mobilitet
- Färdplan för organisation med nettonollutsläpp

Minskad energianvändning är ett fokusområde i Malmö stads energistrategi, utifrån att en mindre och mer effektiv slutanvändning av energi är en av kommunens centrala energiutmaningar. I energistrategin finns mål för energianvändningen i staden i stort såväl som för kommunen egen verksamhet. Malmö stad arbetar löpande med energieffektivisering och energianvändning i den egna verksamheten. Genom Skånes

effektkommission driver dessutom Malmö stad regional samverkan kopplat till effektivisering och flexibilitet för att öka Skånes självförsörjningsgrad av el.

Att tilldela verksamheter och Malmöbor en viss energianvändning utifrån ett utsläppsutrymme är komplicerat. Viktigt är åtgärder och aktiviteter som minskar energianvändningen i kombination med åtgärder kopplat till el- och värmeproduktion såsom omställning till förnybara energikällor. Att minska värmen med fossilt ursprung är ett fokusområde inom Klimatomställning Malmö omställningsområde som handlar om uppvärmning.

FÖRSLAG 26: Förnybar energi för bostäder och offentliga platser – samexistens och självförsörjning

Kort sammanfattning

Rådslaget föreslår att arbete ska ske för att främja lokal förnybar elproduktion genom sam användning av offentlig mark och byggnader, till exempel solceller på tak och parkeringsytor.

Relevant omställningsområde/färdplan

- Färdplan för cirkulär ekonomi
- Färdplan för elförsörjning

I enlighet med ”Energistrategi för Malmö 2022–2030”, dessutom pågår redan ett arbete genom samverkan mellan serviceförvaltningen, fastighets- och gatukontoret, stadsbyggnadskontoret och energibolag. Fler än Malmö stad behöver agera – till exempel fastighetsägare och industrier samt andra verksamheter som alstrar spillvärme. Undersökningar pågår om lågtempererad fjärrvärme i olika stadsområden skulle kunna bidra till att mer spillvärme kan tas om hand. Dialog förs med Länsstyrelsen om möjligheten till solcellsparker.

Nästa steg

En mer djupgående analys

Flera av frågorna som bearbetats av klimatrådslaget ligger utanför miljönämndens sakområde och kan som ett nästa steg vara föremål för en mer djupgående analys. Miljöförvaltningen kommer dela klimatrådslagets material med övriga förvaltningar.

Informationsspridning

Miljönämnden ansvarar för samordningen av Malmö stads miljöprogram. Många andra stadsövergripande program är centrala i Malmö stads strategiska och praktiska arbete för rättvis och inkluderande hållbar stadsutveckling, bland annat Agenda 2030, kommunens översiktsplan, trafik- och mobilitetsplan, naturvårdsplan och energistrategi. Dessa omfattas inte i denna rapport, då ansvar för dessa ligger hos andra nämnder. Miljöförvaltningen erbjuder sig att komma ut till intresserade förvaltningar och informera om arbetet med klimatrådslaget.

Kunskapsunderlag och inspiration

Materialet från klimatrådslaget och efterföljande kartläggning och bearbetningsarbete bidrar med inspiration och värdefulla inspel, och kan med fördel användas som kunskapsunderlag.

Engagera och involvera Malmöborna i miljö- och klimatarbetet

Det är viktigt att Malmöborna ges en möjlighet att vara delaktiga i en så bred och viktig fråga som miljö och klimat. Klimatrådsdag Malmö är ett sätt att inkludera ett urval av Malmöbor i att ta fram förslag som bidrar med inspiration och värdefulla inspel till fortsatt miljö- och klimatarbete i Malmö. Malmö stad fortsätter att utforska fler sätt att engagera Malmöborna i kommunens miljö- och klimatarbete.

Bilagor

Avsiktsförklaring mellan Klimatriksdagen och Malmö stad MN-2024-10227/1

Klimatrådslag Malmö: förslag och rekommendationer till Malmö stad MN-2024-10227/4

Dokumentation från workshops med medarbetare i Malmö stad, januari 2025 MN-2024-10227/dok